

31.1.2025

Mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen asiantuntijaryhmän kokous (MTKA 1/2025)

Torstaina 31.1.2025 klo 10–12

Paikka: THL A0 Hypoteesi / Microsoft Teams-kokous

Kokousmateriaali: [MTKA 1 2025](#)

Sihteeri: Anni Koivisto, asiantuntija THL

Läsnä:

Vastaava asiantuntijalääkäri Maija Pihlajamäki, KELA
Ylilääkäri Riitta Niittyvuopio, FIMEA
Eläinlääkäri Katariina Kivilahti-Mäntylä, Fimea (varajäsen)
Lääkintöneuvos Anni Virolainen-Julkunen, STM
Ylilääkäri Aino Pennanen, STM
Neuvotteleva virkamies Eero Rautiainen, MMM (varajäsen)
Erityisasiantuntija Saija Kalenius, Ruokavirasto
Johtava asiantuntija Suvi Nykäsenoja, Ruokavirasto (varajäsen)
Infektiosairauksien apulaisylilääkäri Reetta Huttunen, TAYS
Ylilääkäri Kaisu Rantakokko-Jalava, Tyks laboratoriot
Opetusneuvos Dinah Arifulla, Opetushallitus
Johtava asiantuntija Saara Raulo, Ruokavirasto, Zoonosikeskuksen johtaja
Erikoislääkäri Heikki Ilmavirta, Itä-Suomen yliopisto ja ISLAB
Ylilääkäri Emmi Sarvikivi, THL
Johtava asiantuntija Jari Jalava, THL (puheenjohtaja)
Erityisasiantuntija Kati Räisänen, THL (varapuheenjohtaja)
Erikoistutkija Laura Lindholm, THL

Poissa:

Erityisasiantuntija Elina Asola, STM (varajäsen)
Lääkintöneuvos Kari Raaska, STM (varajäsen)
Johtava asiantuntija Nina Kaario, MMM
Neuvotteleva virkamies Eeva Nurmi, YM
Ympäristöneuvos Ari Kangas, YM, (varajäsen)
Hygieniahoitaja Sirpa Ukkola, OYS Infektioyksikkö
Johtava asiantuntija Saara Salmenlinna, THL
Ylilääkäri Sohvi Kääriäinen, THL

31.1.2025

Johtaja Otto Helve, THL

Muistio

1. Kokouksen avaus, asialistan hyväksyminen

- Pj. avasi kokouksen klo 10.00
- Opetushallitus Dinah Arifulla esittää asialistalle lisättäväksi ammatillisen koulutuksen muutoksiin rakenteilla olevan tutkinnon osaa infektioidentorjunnan ja mikrobilääkeresistenssi ja lähihoitajan rokotusosaamisen läpikäyntiä. Pj. toteaa että, jos kokouksessa jää aikaa, niin asia voidaan käydä läpi
- Pj. totesi, että kokous joudutaan päättämään suunniteltua aikaisemmin
- Asialista hyväksytty

2. Edellisen kokouksen muisti

- Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin ja julkaistaan verkkosivuilla saavutettavana

3. Resistenssitilanne

- CPE-ryvästymät (Kati Räisänen)
 - THL Kati Räisänen esitti CPE-koosteen viime vuodelta
 - TAYS Reetta Huttunen esitti Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 selvityksiä aiheuttaneet tilanteet. Tilanne muuttunut ja nykyään selvittelyjä toistuvasti. Tämä vuosi alkanut myös vilkkaasti. Tietyissä antibiooteissa myös saatavuusongelmia, mikä aiheuttaa huolta
 - TYKS Kaisu Rantakokko-Jalava pitää CPE- ja ESBL-tapauksia huolestuttavina, sekä huomauttaa laajakirjoisten antibioottien käytön mahdollisesti pahentavan asiaa, ja kysyy, ovatko Citrobacter-tartunnat olleet ympäristöön/vesikalusteisiin liittyviä? Esittelijä vastaa, että epäillään ympäristöllä olevan merkitystä leviämislle. Sairaaloitten ottamista ympäristönäytteistä on löytynyt epidemiakantaa
 - THL Emmi Sarvikivi kommentoi, että CPE:ssä ympäristö on nimenomaan oleellinen asia tartuntariskissä, ja toteaa tilanteen olevan haastava. Lähes 10 vuotta seurattu leviämistä ja tehty estotoimenpiteitä. Seulonnat tuottaneet aika huonosti tulosta. Tartunnan torjuntaan sairaalassa aiheellista tuoda paremmin esiin

31.1.2025

ympäristöasia ja tarkoituksena päivittää MDR-ohje. Pohdittava myös, mitä hyötyä asian tarkasta seuraamisesta lopulta on?

- STM Anni Virolainen-Julkunen kysyy, onko Pirhassa tietoa, kuinka paljon tapaukset liittyvät tiettyyn osastoon tai matkailuun, myös hoivakotien vierailijoiden kohdalla, ja onko mitään osviittaa, että tartunnat voisivat levitä henkilökunnan kautta. Reetta Huttunen vastaa, että tapauksia ei voida yhdistää nimenomaan tiettyyn osastoon ja matkailun vaikutusta selvitetään, ja ettei Pirhassa seulota henkilökuntaa. Käytännössä valtaosa tartunnoista leviää kosketustartuntana. Ympäristönäytteiden hyödyllisyydestä kliinisellä puolella ei vielä vankkaa kokemusta. Ympäristö on merkityksellinen, mutta näytteenottoon kuluu paljon varoja, jos tartuntalähdettä ei löydy
- MRSA-tilanne (Laura Lindholm)
 - Laura Lindholm esittelee katsauksen Suomen MRSA-tilanteesta
 - Pj. muutamassa vuodessa invasiivisten infektioiden määrä Suomessa on kaksinkertaistunut. Tätä seurataan myös Euroopan tasolla, jossa keskiarvo on mennyt viimeiset viisi vuotta alaspäin. EARS-Net-raportin mukaan lähes kaikissa muissa maissa invasiiviset MRSA-tapaukset ovat laskussa.
 - THL Emmi Sarvikivi toteaa, että huumeidenkäyttäjien epidemia selittää osaltaan nousevat luvut. Hoitolaitoksiin levinneissä tapauksissa ainoastaan positiivisen veriviljelyn luvut. Asiaan vaikea puuttua, toivotaan yhteiskunnallista keskustelua. Kansalliseen ohjeeseen hyvä saada tilannekuva ja muistutus asian huomioimisesta
 - TYKS K R-J ehdottaa, että huumeidenkäyttäjien hcv-testaamisen ja eradikaation aloittamisen hankkeiden kanssa olisi hyvä yhdistää voimat, ja koota tietämystä tartunnantorjunnasta yleisesti ja asiakkaiden terveysneuvonnasta
 - STM Anni V-J kysyy, onko tietoa, miten tapaukset jakautuvat alueellisesti? Esittelijä vastaa, että alueelliset erot ovat suuria, mutta pääasiallisesti ongelma on pääkaupunkiseudulla
 - THL Emmi Sarvikivi toteaa, että useampana vuonna saatu alueilta tieto, että veriviljelypositiiviset tartunnat ovat yksittäisiä muualla kuin huumeidenkäyttäjillä. C-hepatiitin eradikaatioprojektin kanssa on otettu asia esille, mutta rajallisten resurssien vuoksi vielä epäselvää miten asiassa edetään. Yhteistyötä yritetään tehdä
 - Pj. varmistaa, että ovatko kaikki viime vuonna verestä löydetty tapaukset vain huumeiden käyttäjillä? Esittelijä toteaa, että asiaa ei tiedetä varmaksi. PJ toteaa, että asia tulee ehdottomasti selvittää

31.1.2025

vuoden 2024 osalta. THL Emmi Sarvikivi toteaa, että asia pitää selvittää, mutta se on haastavaa. TAYS Reetta Huttunen uskoo, että tieto löytyy hyvinvointialueilta

- Finres-vet (Suvi Nykäsenoja)
 - Ruokavirasto Suvi Nykäsenoja esitteli Finres-vet raportin tulosten pääkohdat
 - Pj. kysyy, mikä vaikuttaa sikojen kampylobakteerien ertapeneemiresistenssiin? Esittelijä vastaa, että karbapeneemien käyttö tuotantoeläimille on kiellettyä, ei tarkempaa tietoa
 - Pj. kysyy koirien ESBL:n yleistymisestä, voiko Ukrainasta tulleilla lemmikeillä olla vaikutusta, tai onko rescue-koirien tuonti lisääntynyt? Esittelijä vastaa, että 2022 vuosi oli ennätysmatala ESBL:n suhteen, ja pohtii voivatko Ukrainasta tulleet koirat vaikuttaa enää vuoden 2023 lukuihin. Tuontikoirien lukumäärästä vähän tietoa
 - Ruokavirasto Saija Kalenius kommentoi, että humaanipuolen kanssa tulisi käydä keskustelua, millä moniresistenttien bakteerien suhteen voisi olla merkitystä humaanipuolen kannalta ja mitä pitäisi selvittää vähenevillä resursseilla
 - TYKS Kaisu R-J kysyy, mitä tiedetään koiranruuan, ja etenkin ulkomaalaisen ruuan, merkityksestä koirien ESBL:n suhteen? Esittelijä vastaa, että vuonna 2018 tutkittiin myynnissä olevia raakaruokia, ja näissä todettiin ESBL- ja MRSA-kantoja.
 - Zoonosikeskus Saara Raulo kommentoi, että seuraeläinten MRSA-tartunnat pääasiassa samassa kotitaloudessa asuvilta ihmisiltä. Tuotantoeläinten osalta kuva toisenlainen
 - Pj. kysyy, mikä on huolestuttavin näkyvissä oleva trendi? Esittelijä vastaa, että sikojen MRSA-tilanne on huolestuttavin. Ei tietoa, miten paljon sillä on nyt tai tulevaisuudessa merkitystä ihmisten terveyteen. Toinen kampylobakteerien lisääntynyt resistenssi
 - Zoonosikeskus Saara Raulo lisää, että elintarvikeketjun CPE-tapaukset on Euroopassa herättäneet huolta ja todennäköistä, että mekin tällaisen löydöksen kohtaamme. Viitaten Saijan kommenttiin, että varmasti hyvä miettiä asiaa yhdessä. Lähdetäisiinkö tällaisen löydöksen lähdettä tai levinneisyyttä selvittämään tuotantoeläintilalla. Tähän ei ole toimenpidesuunnitelmaa

4. NAP ja JAMRAI II

31.1.2025

- Mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallinen toimintaohjelma toimeenpanosuunnitelma vuodelle 2025 on ollut kommentoinnilla lokakuun kokouksesta alkaen. valmis. Kaikki konkreettiset muutosehdotukset on tehty nyt jaettuun versioon.
- Käyty läpi suositeltavat torjuntatoimenpiteet (kts. taulukko materiaaleista). Pj. toivoo keskusteluun toimenpiteistä etenkin MRSA:n ja mahdollisen työryhmän laatimisen
- Ruokavirasto Saija Kalenius pahoittelee, ettei haluttuja muutosehdotuksia ole ehditty antaa. Toimenpiteistä puuttuu seurannan ja lainsäädännön osuudet. Kysyy, onko näistä päätetty luopua, vai ollaanko näitä vielä lisäämässä? Toivoo, että dokumenttiin kirjataan vielä eläinlajikohtaisen käyttötiedon kehittäminen. Ruokavirastolla ei ole resursseja eläinperäisen MRSA-ohjeen päivittämiseen. Tarkoituksena jalkauttaa olemassa olevia ohjeita ja osallistua EU:n sikojen MRSA:n baseline surveillanceen. Ehdotetaan, että nyt aloitettaisiin ensi vuoden toimenpidesuunnitelman valmisteleminen
- Zoonoosikeskus Saara Raulo vastaa, että toimenpide eläinperäisiin MRSA tartuntoihin pohjautuu siihen, että tänä vuonna tuotetaan kanta-aineistoa EU:n laajuisen kartoituksen mukaan ja THL valmistelee rahoitushakua hankkeeseen, jossa kantoja voidaan verrata ihmisten tartuntoihin ja selvittää molekyyliepidemiologisesti sikojen osuus
- Pj. ohje tulisi saada valmiiksi, koska käsittelee kuluvaan vuoteen. Kaikki konkreettiset ehdotukset otettu mukaan ja ensi kokouksessa aloitetaan ensi vuoden suunnitelman tekeminen. Jotain toimenpiteitä on nostettava esiin, jotta asiassa päästään eteenpäin. Mukaan otettu myös isoja asioita, esim. huumeidenkäyttäjien MRSA-epidemia
- Kommentoitu, että kohdan otsikkoa tulisi vielä muuttaa laajemmaksi, päihteenkäyttäjien epidemia tai pelkkä epidemia
- STM Anni V-J STM:ssä ei valitettavasti ole ehditty paneutua huolella toimenpideohjeeseen. Toimenpiteet kirjattu hyvin konkretisoituna ja fokusoituna, joka ei toisaalta poissulje, että samanaikaisesti voidaan vaikuttaa lainsäädännön suunnitelmiin, kuten tt-lain kokonaisuudistukseen. Myös parhaillaan tarkastuksessa ECDC:n maaraportti, joka sisältää paljon erilaisia suosituksia ja toimintaohjeita. Ehdotetaan, että jos katsotaan tarpeelliseksi, voisi tähän lisätä viittauksen vielä raporttiin
- Pj. vastaukseen tulisi laatia toimenpidesuunnitelma, ja THL:n linjajohdolle on ehdotettu, että nämä olisivat mukana siinä suunnitelmassa, sekä listaus asioista, joita ei tehdä

31.1.2025

- THL Kati Räisänen kaikki ECDC:n ehdottamat AMR- ja HLI-suositukset, jotka liittyivät moniresistentteihin bakteereihin ja niiden seurannan jatkamiseen ja turvaamiseen, olivat todella kannatettavia
- Ruokavirasto Saija Kalenius toivoo, että päätösasiat laitettaisiin asialistalle jatkossa selvemmin päätösasioiksi, etenkin asioissa, jotka ovat venyneet. Ensi vuoden suunnitelmaan toivotaan parempaa koordinaatiota ja keskustelua, jotta asiat eivät muutu sisällöllisesti. Eläinperäisestä MRSA:sta voidaan pitää toimenpiteenä ”päivitetään ihmisten seulontaan ja suojautumiseen liittyvät ohjeet”, jos THL on tekemässä asiasta ohjeistusta tänä vuonna. Ruokavirasto ei ole tällaista tekemässä tänä vuonna. TTL:n ohjeesta ei tietoa. Ruokavirasto on viestimässä olemassa olevista ohjeista
- TYKS Kaisu R-J näkee, että MRSA:n työryhmään tarvitaan moniammatillinen ryhmä – miten työryhmä koostetaan ja minkä alla se toimii, on oma kysymyksensä. THL Emmi Sarvikivi kannattaa Kaisun kommenttia
- Pj. työryhmän kotipaikka voi olla THL, ryhmänvetäjä voi olla myös THL:n ulkopuolelta. Asia voidaan viedä THL:n linjajohdolle. Asiaan tulee kuitenkin ehdottomasti reagoida
- STM Anni V-J kannattaa työryhmän perustamista
- TAYS Reetta Huttunen kokee asiaan olevan vaikea vaikuttaa, koska mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat kriisissä, jolloin iv-päihdekäyttö on myös huomattavasti lisääntynyt. Työryhmään tarvitaan rakenteita, jotka pystyvät vaikuttamaan ihmisten ennalta ehkäisevään apuun
- Opetushallitus Dinah Arifulla kannattaa työryhmän perustamista, ja muistuttaa, että STM:n alaisuudessa on huumepoliittinen neuvottelukunta, josta olisi hyvä saada toimijoita mukaan

5. Tiedoksi

- THL:n uutisointi
 - 18.11.2024: [Suomen antibioottiresistenssitilanne yleisesti tarkasteltuna hyvä – moniresistenttien bakteerien esiintyvyys kuitenkin lisääntyy](#)
 - 18.11.2024: [Antibioottiresistenssi voi yllättää matkailijan – vältä ikävät tuliais](#)
 - 20.11.2024: [Mikrobilääkeresistenssin torjunta on pitkäjänteistä toimintaa](#)
 - 20.11.2024: [Blogi: Käyttäytymisen ymmärrys avainasemassa hoitoon liittyvien infektioiden torjunnassa ja antibioottiresistenssin hillinnässä](#)

31.1.2025

- 15.1.2025: [Blogi: Kansalliset asiantuntijalaboratoriot ovat avainasemassa tartuntatautien ja epidemioiden torjunnassa](#)

6. Seuraava kokous torstaina 27.3.2025

7. Pj. päätti kokouksen klo 11.32